

ДО ХХ-ЛІТТЯ МОЛОДІЖНОГО ХОРУ ІМ. о. МИХАЙЛА ВЕРБИЦЬКОГО З ПЕРЕМИШЛЯ

УДК 78.087.68(438)

Богдан Попович, магістр
Перемишль, Польща

ДО ХХ-ЛІТТЯ МОЛОДІЖНОГО ХОРУ ІМ. о. МИХАЙЛА ВЕРБИЦЬКОГО З ПЕРЕМИШЛЯ

Український шкільний хор почав діяти в Перемишлі щойно у 90-х роках, коли у 1991 році оновила свою діяльність Школа ім. М. Шашкевича.

Проблема діяльності молодіжного хору, який засновано при цій школі, розроблена фрагментарно. Від 2005 року колектив працює при Товаристві Перемиський центр культурних ініціатив “Митуса”. Тоді теж отримав ім'я Отця Михайла Вербицького. Сотні концертів з різноманітним репертуаром збагачували як виконавців так і публіку. Праця у колективі була і є для молоді криницею рідної культури та кузницею музичних талантів. З його рядів вийшло чимало членів інших українських дорослих колективів та професійних музикантів і музикологів. Незважаючи на факт, що на протязі своєї діяльності хор міняв свою форму (від дитячого через дівочий до мішаного) та склад зумовлений щорічною ротацією членів – учнів, завжди презентував належний художній рівень.

Варто підкреслити і до цінити творчу діяльність членів хору, молоді яка під керівництвом Ольги Попович сумлінно працює для збереження і розвитку української культури в Польщі.

Ключові слова: Хор, диригент, репертуар, концерти, молодь, учні, церковна музика, українська класика, народні пісні, музичні традиції.

Літ. 8.

Актуальність. Традиції українських шкільних хорів в Перемишлі сягають XIX століття. Особливо активну діяльність проводили вони у міжвоєнний час. Зразки хорового шкільного співу реєструємо також у час Другої світової війни. В повоєнному періоді молодіжні і дитячі колективи виконували хорову музику в рамках діяльності місцевого гуртка Українського суспільно-культурного товариства (УСКТ). В Перемишлі у той час не працювала жодна українська школа. Лише декілька років (1957 – 64) при польському I Загальноосвітньому ліцеї ім. Ю. Словацького існували класи з українською мовою навчання, яких учні активно включалися до праці Мішаного хору УСКТ. Український шкільний хор почав діяти щойно у 90-х роках, коли у 1991 році оновила свою діяльність Школа ім. М. Шашкевича (ще перед війною називано її “Шашкевичівкою”).

Проблема діяльності молодіжного хору який засновано при “Шашкевичівці” розроблена фрагментарно в статтях О. Попович – *Українська chóralistyka w Polsce po II wojnie światowej (Українська хорове мистецтво в Польщі після II світової війни)* [4, 17 – 18], *Релігійна творчість у репертуарі українських хорів в Перемишлі після Другої світової війни* [5, 235 – 246] та окремих рецензіях концертів авторства Павла Маркушевського, Станіслави Вармбранд та ін. Знаходимо короткі інформації про хор також в опрацюваннях Михайла Бурбана – *Хорова культура української діаспори* [1], *Українські хори та диригенти* [2] та

магістерській роботі Наталії Туз – *Działalność chóralna społeczności ukraińskiej w Polsce po II wojnie światowej (Хорова діяльність українського суспільства у Польщі після Другої світової війни)* [8, 61 – 65].

Молодіжний хор, як згадано, почав діяти у 1992 році при “Шашкевичівці” в Перемишлі. Перший його виступ відбувся під час Шевченківського концерту в 1993 році. Початково хор працював як однорідний триголосий, в якому співали учні старших класів початкової школи. У 1997 році на Фестивалі української культури в Перемишлі колектив виступив як чотириголосий дівочий хор, який базувався на ученицях ліцею “Шашкевичівки”. На фестивальному концерті у Катедральному соборі св. Івана Хрестителя хор супроводжав струнний квартет. Рік пізніше, у 1998 році, отримав III нагороду на воєводському Конкурсі шкільних хорів. Згодом на переломі грудня 1998 і січня 1999 взяв участь в зустрічі з Папою Іваном Павлом II в Римі (організованій спільнотою Тезе (Taize)). Від 1999 року, після повороту з Риму, колектив почав працювати як мішаний Хор Загальноосвітнього ліцею ім. М. Шашкевича. До важливіших подій того періоду належить концертна подорож до Німеччини і Данії в січні 2003 та участь у Фестивалі української культури в Сопоті, того ж року.

Від 2005 року колектив працює при Товаристві Перемиський центр культурних ініціатив “Митуса”. Тоді теж отримав ім'я Отця Михайла Вербицького. В хорі, від самого початку, співає

ДО ХХ-ЛІТТЯ МОЛОДІЖНОГО ХОРУ ІМ. о. МИХАЙЛА ВЕРБИЦЬКОГО З ПЕРЕМИШЛЯ

українська молодь, у великій більшості це учні “Шашкевичівки”. Ініціатором і диригентом хору від початку його існування є Ольга Попович.

Хор активно концертує перш за все в Польщі для збереження української культури на рідних землях та серед депортованих в рамках акції “Вісла” українців. Бере також участь у важливих для українців Польщі подіях, українських, загальнопольських та міжнародних оглядах, конкурсах, фестивалях. Нижче вказую тільки важливіші для хору події: Фестивали української культури (1997, 2003, 2005) в Перемишлі та Сопоті, зустріч з Папою Іваном Павлом II (1998 р.) в Римі, Міжнародні фестивали “Презентації культур пограниччя” в Перемишлі (2001, 2002, 2004, 2005), Роковини о. М. Вербицького в Яворові (2005 р.), VIII Різдвяний фестиваль “Велика коляда” у Львові (2007 р.), III Фестиваль “Церковна музика на Нижньому Бескиді” (2008), Зустріч з Президентами Польщі і України в Президентській палаті у Варшаві (2008 р.), XVIII Міжнародний фестиваль духовної пісні в Сніні на Словаччині (2008 р.), концертна подорож до Словаччини, Австрії та Чехії, VI Міжнародний фестиваль духовної пісні “Boh je laska” (“Бог є любов’ю”) (2009 р.), участь у Міжнародному проєкті *Презентації церков на міжнародному шляху дерев’яної архітектури* в Комарнику Нижньому на Словаччині (2010 р.), Міжнародний фестиваль *Краківські зустрічі з церковною музикою* у Кракові (2011 р.). Концертував в Україні, Німеччині, Італії, Австрії, Данії, Македонії (камерна група), Словаччині, Чехії. Хор записував неодноразово музичний матеріал для радіо та телебачення.

Упродовж свого існування колектив виконав вагомим завданням в процесі плекання та розвитку української культури в Польщі та за кордоном. Сотні концертів з різноманітним репертуаром збагачували як виконавців так і публіку. Праця у колективі була і є для молоді криницею рідної культури та кузницею музичних талантів. З його рядів вийшло чимало членів інших українських дорослих колективів та професійних музикантів і музикологів. Незважаючи на факт, що на протязі своєї діяльності хор міняв свою форму (від дитячого через дівочий до мішаного) та склад зумовлений щорічною ротацією членів – учнів, завжди презентував належний художній рівень, про що читаємо в рецензіях. Після XVII Фестивалю української культури (2003 р.) в Сопоті, де хор як одинокий молодіжний виступив серед дорослих

колективів, П. Маркушевський писав: (...) *Загальне враження від хору – дуже приємне, особливо від композиції Леонтовича (...) [6].* Коли хорові виповнилося п’ятнадцять років від першого концерту, у неділю 14 грудня 2008 року відбулися два святкові виступи. В перемиській Церкві о. Василян прозвучала виключно церковна музика. У другому концерті, в залі перемиського Музичного товариства, окрім церковних, виконувалися також світські твори – українська класика, історичні та народні пісні. С. Вармбранд тоді писала: (...) *Молодіжний хор ім. о. М. Вербицького (...) нараховує тепер 30 молодих людей віком від 12 до 18 років і досягнув високого рівня. Звучить дозріло (...) В репертуарі є твори Дмитра Бортнянського, Артема Веделя, Кирила Стеценка, і очевидно покровителя хору Михайла Вербицького, є також канти (...) Як видно масштаб труднощів великий (...) хор звучав винятково чисто та винятково молодечо [7, 31].*

Репертуар хору доволі широкий і різноманітний. Молодь вивчила Святу Літургію у чотириголосому викладі, яку виконувала під час важливих церковних подій – Ювілей 2000 Хрещення Руси-України в Перемишлі чи Собор Української греко-католицької церкви в Польщі. Крім літургійних частин до духовної музики, виконуваної протягом діяльності колективу належать також твори¹: Д. Бортнянського: *Благословлю Господа, Тебе поєм, Буди ім’я Господнє, Многая літа, Под Твою милість, Святий Боже, Слава Єдинородний, Достойно єсть*, М. Вербицького: *Свят, свят, Аллилуя, Достойно єсть*, К. Стеценка: *Отченаш*, Р.І. Дрозда: *Аллилуя*, А. Веделя: *Да ісполняться*, А. Нанкого: *Ангел вопіяше, Всяческая*, О. Кошиця: *Слава Тебі Господи, Амінь*, С. Людкевича: *Христос анесте*, І. Біликовського: *Сотвори Господи*, А. Гнатишина: *Видіхом світ істинний*, Григорієва: *Єдин свят*, Вишлаєва: *Вірую*, І. Цьороха: *Господи помилуй*, А. Жданова: *Іже Херувими, Яко да Царя*, Чінчера: *Антифони I, III*, М. Лисенка: *Боже великий єдиний*, канти: *Ой зійшла зоря, Потоп* – обр. М. Леонтовича, *Святий Юрій* – обр. О. Махляя, *Через поле широкєє* – обр. В. Китастого, твори анонімних авторів: *Єктенія мирна, Хваліте Господа, Господи помилуй, Єлиця, Отця і Сина, Слава Тебі Господи, Господи помилуй* (соло сопрано), *Господи помилуй* (соло баритон), *Милість мира, Плотію* (соло баритон), *Походове* (Христос воскрес), монодичні твори: *Тропарі, Прокімени, О Тебі радується та інші*. Хор

¹ Нотні матеріали Молодіжного хору ім. о. М. Вербицького – архів Ольги Попович.

ДО ХХ-ЛІТТЯ МОЛОДІЖНОГО ХОРУ ІМ. о. МИХАЙЛА ВЕРБИЦЬКОГО З ПЕРЕМИШЛЯ

вдало виконував коляди та шедрівки в обробках українських композиторів та хормейстрів – М. Леонтовича, К. Стеценка, О. Кошиця, Я. Полянського та інших. В його репертуарі були також релігійні пісні: *Всі йдемо до Тебе* (муз. А. Вахнянина), *Най радіє світ цілий* (муз. І. Кишакувич), *Хресту Твоєму, Вітай нам Хресте, Під хрест Твій стаю, Страдальна мати, Хрест на плечі накладають* та ряд інших. До світського репертуару виконуваного Молодіжним хором ім. о. М. Вербицького зараховуємо чимало творів на слова Тараса Шевченка: *Заповіт* (муз. К. Стеценка), *Думи мої, Реве та стогне Дніпр широкий, Бандуристе орле сизий* (обр. С. Ковальчин), *Перебендя* (муз. М. Гайворонський), *Садок вишневий, Зоре моя вечірня* (муз. Г. Гладкий), *Тече вода з-під явора* (муз. Р. Скалецький), *Встає хмара* (обр. В. Ємець), *Розрита могила* (муз. Д. Котко) та *Наш отаман Гамалія* (муз. народна). Є також історичні та козацькі пісні: *Ой літа орел, Ой там за Дунаєм, Ой наїхали вози*. Хор виконує також: *Над Прутом у лузі* (муз. І. Воробкевич), *Верховино світку ти наш* (обр. М. Лисенко), *Як раненько ся пробудиш* (муз. А. Вахнянин). Патріотичні пісні, такі як *Ой у лузі червона калина* (обр. М. Федорів), *Ви жертвою в бою, Могили* (муз. І. Недільський), *Коли ви вмирали* (муз. Р. Купчинський), *О Україно* (народна мелодія). Невід'ємною частиною репертуару є українські народні пісні серед яких наприклад: в обробці М. Леонтовича: *За річкою за Дунаєм, Приїхали три козаки, Гей нум, браття, всі до зброї, Гаю, гаю, зелен розмаю чи Посадила*

стара мати (обр. П. Потапенко), *Ой чий то кінь стоїть* (обр. В. Авдієвський), *Віночок українських народних пісень* (гарм. Я. Полянський) та багато інших.

Висновки. Варто підкреслити і до цінити творчу діяльність членів хору, молоді яка сумлінно працює для збереження і розвитку української культури в Польщі. Як вище викладено бачимо що хор працює і розвивається проявляючи в цей спосіб відвічальність за українські музичні процеси у Польщі, які є вагомим вкладом до скарбниці рідної культури.

1. Бурбан М. "Хорова культура української діаспори", Дрогобич – 2003, – С. 93.

2. Бурбан М. "Українські хори та диригенти", Дрогобич – 2007, – С. 668.

3. "Перша Міжнародна наукова конференція – Діаспора як чинник утвердження держави Україна у міжнародній спільноті – Збірник доповідей", Львів – 2006. – С. 508.

Преса

4. "Życie Muzyczne", nr 9 – 12/2003.

5. "Перемиські архиєпархіальні відомості", Рік VII, ч. 8. 2009.

6. "Наше Слово", 13.07.2003.

7. "Życie Muzyczne", nr 1 – 2/2009.

Рукописи

8. Natalia Tuz. "Działalność chóralna społeczności ukraińskiej w Polsce po II wojnie światowej", Uniwersytet Rzeszowski, Wydział Pedagogiczno-Artystyczny, Instytut Muzyki, Praca magisterska napisana pod kierunkiem prof. dr hab. Jerzego Kurcza, Rzeszów 2009, С. 126.

Стаття надійшла до редакції 10.09.2011

*"Ти мій рід, ти дитина моя,
Ти вся честь моя й слава,
В тобі дух мій, будуще моє,
І краса, і держава!"*

Іван Франко
видатний український письменник, політичний діяч
"Мойсей", 1905

"Подяка Богу за те, що я завжди бажаю більшого, ніж можу досягнути".

Мікеланджело Буонарроті
італійський поет

